

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Beheer rijkscollectie Nieuwe Instituut

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Planmatig beleid

Registratie en administratie

Administratieve organisatie

Behoud

Toegankelijkheid

Veiligheidszorg

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	7
1 Planmatig beleid	9
1.1 Conclusies	9
1.2 Aanbevelingen	9
2 Toegankelijkheid	11
2.1 Conclusies	11
2.2 Aanbevelingen	12
3 Behoud	13
3.1 Conclusies	13
3.2 Aanbevelingen	15
4 Veiligheidszorg	16
4.1 Conclusies	16
4.2 Aanbevelingen	17
5 Registratie en administratie	18
5.1 Conclusies	18
5.2 Aanbevelingen	21
6 Administratieve organisatie	22
6.1 Conclusies	22
6.2 Aanbevelingen	22
Bijlage: Bronnenoverzicht	23

Foto: de entree van het Nieuwe Instituut te Rotterdam

Samenvatting

Het Nieuwe Instituut neemt structurele maatregelen om het beheer van de rijkscollectie te verbeteren en om deze toegankelijk te maken.

Ook geeft het museum prioriteit aan die onderdelen in het beheer waar zich achterstanden voordoen.

Niet geheel duidelijk is echter wat nu de actuele beheersituatie is, welke doelstellingen het museum in het beheer en de toegankelijkheid nastreeft voor de lange termijn, en op welke termijn beoogde verbeteringen kunnen worden gerealiseerd.

Dit komt naar voren uit een op 3 en 4 februari 2026 uitgevoerde inspectie naar het beheer.

Het museum heeft met de uitvoering van het programma Architectuur Dichterbij een grote verbetering gerealiseerd in de conservering en digitalisering van ontwerptekeningen en foto's. Door een verlenging van dit programma kan het museum ook een verbetering realiseren in het beheer en de digitalisering van dia's en faxen. Ook de toegankelijkheid van de collectie is door het programma verbeterd door de realisatie van het Collectieplatform en de toepassing van Linked Open Data.

Mede door een verwachte toename van verwervingen van archieven is de beschikbare capaciteit in de depots op de middellange termijn ontoereikend. Voor de maquettecollectie is dit nu al aan de orde. Deelname aan het nieuw te bouwen CollectieCentrum Rotterdam moet vanaf 2030 hiervoor een oplossing bieden. Voor born-digital collectie beschikt het museum sinds enkele jaren over een e-depot.

Echter is tijdens de inspectie ook gebleken dat er aanzienlijke opgaven liggen in het registreren, conserveren en digitaliseren van de collectie.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de verwervingen in het voordepot. De werkvoorraad (deels achterstand) in het voordepot is ook bij eerdere inspecties aan de orde gesteld. Na een afname is de werkvoorraad weer fors toegenomen. Verder is er een significante achterstand in het verwerken van born-digital collectie. Het museum geeft prioriteit aan de aanpak van deze achterstanden, maar het is niet inzichtelijk binnen welke termijnen ze kunnen worden weggenomen.

Verder komt uit de inspectie naar voren dat de basisregistratie verbetering behoeft. Van onderdelen van de collectie is de actuele fysieke staat onvoldoende inzichtelijk en geregistreerd. Ook de standplaatsregistratie behoeft verbetering zodat kan worden vastgesteld of collectie feitelijk is vermist.

Ten slotte is vastgesteld dat het museum niet beschikt over een analyse van behouds- en veiligheidsrisico's voor de collectie. Alhoewel er geen indicaties zijn dat het museum de risico's voor de collectie onvoldoende beheerst, kan dit niet met een analyse worden onderbouwd.

Het museum heeft te kennen gegeven in de eerste helft van 2026 de huidige beheersituatie te analyseren. De resultaten en de op basis hiervan te stellen doelen beschrijft het museum in het nieuwe collectieplan dat het museum in de loop van 2026 vaststelt.

Hieraan gerelateerd doet de Inspectie de volgende belangrijkste aanbevelingen:

- Maak in het nieuwe collectieplan alle opgaven inzichtelijk van nog te registreren, conserveren en te digitaliseren collectie, zowel recent verworven als overige collectie.

Geef hierbij vervolgens aan welke doelen het museum stelt voor de lange termijn en de prioriteiten, doelen, maatregelen en realisatietermijnen voor de planperiode. Ga hierbij ook in op de benodigde middelen om dit te realiseren.

- Betrek in het collectieplan een analyse van risico's voor de collectie op basis van de in het museale veld toegepaste schadefactoren. Stel vast in welke mate het museum de gedetecteerde risico's beheerst en welke maatregelen eventueel nog nodig zijn om de risico's te beheersen.

Inleiding

Aanpak onderzoek

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: Inspectie) heeft een wettelijke toezichttaak op het beheer van de rijkscollectie en van andere collecties waarvan het ministerie van OCW het beheer subsidieert. In het werkprogramma 2023-2024 is een meerjarige inspectiereeks aangekondigd naar het beheer door museale beheerders.¹

De Erfgoedwet regelt de normen voor het beheer van de rijkscollectie. Deze zijn door de Inspectie uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te tonen.² De getoetste criteria zijn vertaald naar de onderwerpen van de hoofdstukken van dit rapport.

De Inspectie heeft informatie over het beheer verkregen door:

- De beantwoording van vragen over het collectiebeheer door het museum naar aanleiding van de digitale vragenlijst van de Monitor Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed 2023-2024.
- Inzage in documenten over het beheer van de collectie, zoals beleidsdocumenten, documenten met beheerprocedures en controleverslagen.
- Gesprekken op 3 en 4 februari 2026 met de zakelijk directeur en de voor het beheer verantwoordelijke leidinggevende en medewerkers.
- Een bezoek aan de tentoonstellingsruimten en depots.

Schets beheerorganisatie

De dagelijkse leiding van het Nieuwe Instituut is in handen van de Raad van Bestuur en het Management Team.

De Raad van Bestuur bestaat uit de Algemeen en Artistiek Directeur en uit de Algemeen en Zakelijk Directeur. De functie van Algemeen en Artistiek Directeur was vacant en is per 1 maart 2026 opnieuw ingevuld.

Het managementteam bestaat uit de hoofden van de afdelingen Agentschap, Marketing & Communicatie, Collectie, Programma, Onderzoek, Bedrijfsvoering, Financiën en HR.

Volgens opgave van het museum bestaat de organisatie na vervulling van vacatures uit ongeveer 122 FTE. De afdeling Collectie bestaat na vervulling van vacatures uit ruim 27 FTE. Er werken geen vrijwilligers bij de afdeling, wel enkele stagiaires.

De organisatie van de afdeling Collecties is recent gewijzigd. Hierbij zijn zes clusters samengebracht in drie teams. Nieuw is dat teamleiders de teams aansturen.

¹ <https://www.inspectie-oe.nl/documenten/2023/01/27/werkprogramma-2023-2024>

² <https://www.inspectie-oe.nl/documenten/2024/05/27/toetsingskader-rijkscollectie-museale-beheerders>

Schets collectie

Het Nieuwe Instituut beheert de Rijkscollectie voor Nederlandse architectuur en stedenbouw over de periode 1850 tot heden.

Het Nieuwe Instituut is in 2013 ontstaan uit een fusie van het Nederlands Architectuurinstituut, de Stichting Premesela en Virtueel Platform. Het Nederlands Architectuurinstituut beheerde sinds 1989 de rijkscollectie.

Het is een omvangrijke collectie die in het Collectieplan 2021-2024 als volgt is gekwantificeerd:

Circa 665 archieven en collecties, die bestaan uit:

- o Circa 1.300 tijdschrifttitels
- o Circa 1.470 maquettes
- o Circa 1.510 affiches
- o Circa 2.480 panelen
- o Circa 71.000 boeken en brochures
- o Circa 1.4 miljoen tekeningen
- o Circa 300.000 foto's
- o Circa 16.000 glasnegatieven
- o Circa 5.000.000 geschreven vellen

De archieven hebben een fysieke omvang van meer dan 18 kilometer en bestaan daarnaast uit ruim 5 TB aan data en ongeveer 1.000.000 bestanden.

Het museumgebouw bestaat uit tentoonstellingsruimten en depots in de west- en oostvleugel van het gebouw. Daarnaast beschikt het museum over het Open Maquette Depot (OMD). Dit is een loods op het terrein van de Van Nellefabriek in Rotterdam waar een groot deel van de maquettecollectie is opgeslagen. Sinds 2022 beschikt het museum over een eigen e-depot.

Recent heeft het museum besloten om deel te nemen in het nieuw te bouwen depot CollectieCentrum Rotterdam, in eigendom van de gemeente Rotterdam. De oplevering van het depot staat gepland voor 2030.

Het museum beheert ook de collectie in de naast het museumgebouw gelegen museumwoning Huis Sonneveld. Dit is geen rijkscollectie.

Leeswijzer

In dit rapport zijn eerst de norm, conclusies en aanbevelingen over (1) het planmatig beleid voor het beheer en (2) de toegankelijkheid van de collectie beschreven. Vervolgens de norm, conclusies en aanbevelingen over de beheertaken voor de collectie, (3) het behoud, (4) de veiligheidszorg en (5) de registratie en administratie. Ten slotte zijn de norm, conclusies en aanbevelingen weergegeven over (6) de administratieve organisatie voor het beheer.

1 Planmatig beleid

Het planmatig beleid beschrijft de actuele beheersituatie, de te bereiken doelen en de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd voor ten minste het behoud en de veiligheidszorg.

1.1 Conclusies

Planmatig beleid voor het collectiebeheer

- Het beleid voor het collectiebeheer behoeft actualisering.
- Het huidige collectieplan beschrijft in onvoldoende mate de actuele beheersituatie.

Toelichting

De looptijd van het Collectieplan 2021-2024 is verstreken. Het museum heeft toegelicht ernaar te streven om in de loop van 2026 een nieuw collectieplan vast te stellen na een evaluatie van het huidige plan in de eerste helft van dit jaar. Het jaarplan 2026 bevat een aantal doelstellingen en activiteiten voor het collectiebeheer waardoor er voldoende continuïteit is in de realisatie van het beleid.

Naar het oordeel van de Inspectie geeft het huidige collectieplan een goed overzicht van ontwikkelingen en doelstellingen met betrekking tot het collectiebeheer. Het mist echter diepgang en volledigheid bij het beschrijven van de huidige beheersituatie. Dit geldt voor de behouds- en veiligheidsfactoren die van invloed kunnen zijn op de collectie omdat het museum niet beschikt over een gedocumenteerde risicoanalyse voor de collectie.

Ook geldt dit voor de materiële beheersituatie wat betreft de registratie, conservering en digitalisering van de collectie.

Hierdoor is onvoldoende inzichtelijk wat goed gaat en wat nog verbetering behoeft.

Hierbij past de kanttekening dat in de planperiode de uitvoering van het programma Architectuur Dichterbij (2018-2024) een belangrijke plaats heeft ingenomen in de verbetering van het behoud, de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van collectiedelen. Dit programma werd separaat van het reguliere beheer aangestuurd en richtte zich specifiek op ontwerptekeningen en foto's. Het programma is met twee jaar verlengd om de resterende foto's af te ronden, om aansluitend kwetsbare dia's en faxen nog met het programma aan te pakken en om de ontsluiting te verbeteren.

1.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Actualiseer het beleid voor het collectiebeheer. Beschrijf hierin de actuele beheersituatie gebaseerd op:

- o een op te stellen analyse van risico's voor de collectie op basis van de in het museale veld toegepaste schadefactoren voor collecties. Actualiseer deze analyse periodiek als onderdeel van de cyclus voor het collectiebeleid.
- o de materiële beheersituatie na afronding van het verlengde programma Architectuur Dichterbij en lopende projecten, wat betreft de registratie, conservering en toegankelijkheid van de collectie. Geef aan welke prioriteiten en beleidsdoelen het museum op basis hiervan stelt en hoe en op welke termijn het museum in de realisatie daarvan voorziet.

2 Toegankelijkheid

De collectie is zoveel mogelijk fysiek en digitaal toegankelijk voor publiek en onderzoek.

2.1 Conclusies

Bevorderen toegankelijkheid collectie

- Het museum maakt op innovatieve wijze de collectie publiekstoegankelijk.
- Het museum stelt prioriteiten in het verder digitaliseren van de archieven. De uiteindelijke doelstellingen zijn nog onvoldoende in het beleid beschreven.

Toelichting

Met het Collectieplatform en het ontsluiten van digitale collectie met Linked (Open) Data heeft het museum een solide omgeving gecreëerd om de collectie op een innovatieve wijze toegankelijk te maken. Beide ontwikkelingen vloeien voort uit het programma Architectuur Dichterbij. In twee recente notities zet het museum uiteen hoe dit projectmatig is aangepakt, wat is bereikt en welke doorontwikkeling het museum nastreeft.

Het museum heeft een actueel rechtenbeleid (2022) onder meer voor het via Linked Open Data toegankelijk maken van collectie.

De focus van het Programma Architectuur Dichterbij was gericht op de digitalisering en het toegankelijk maken van de ontwerptekeningen en de foto's. Ook voorafgaand aan het programma is collectie gedigitaliseerd.

De huidige digitaliseringsgraad van de collectie is ongeveer 35% met een jaarlijkse groei van 5-10% via interne productie. Dit blijkt uit de notitie *Digitalisering van erfgoed door het Nieuwe Instituut* (update 2025). Ook is daarin aangegeven dat de productie gaat afnemen door het beëindigen van het Programma Architectuur Dichterbij en door een formatieplaats minder in 2026.

Het museum heeft nu de focus verlegd en prioriteit gegeven aan de digitalisering van nieuw verworven geregistreerde archieven waarbij digitalisering onderdeel is van het verwerkingsproces.

Tijdens de inspectie heeft het museum verder toegelicht dat ook de afspraken met de schenker van een archief en het belang en gebruik van een archief mede de prioriteit bepalen.

Het museum heeft een lijst met te digitaliseren archieven en een jaarlijkse prioriteitenlijst van het digitaliseringsteam. Ook vindt digitalisering projectmatig plaats.

In dit verband wijst het museum er op dat een toename in digitalisering ook leidt tot een stijging van de beheerkosten hiervan, naast de al bestaande kosten voor het fysieke beheer.

2.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Beschrijf in het dit jaar op te stellen collectieplan de doelstellingen voor de (verdere) digitalisering en het toegankelijk maken van de archieven voor de lange termijn. Geef daarbij aan welke prioriteiten het museum stelt voor de planperiode.

3 Behoud

Cultuurgoederen zijn in een goede staat. Er zijn passende bewaaromstandigheden om het verval van cultuurgoederen tegen te gaan. Waar nodig wordt de conditie van cultuurgoederen gestabiliseerd of vindt restauratie van een cultuurgoed plaats.

3.1 Conclusies

Beheersing behoudsrisico's

- Een actuele risicoanalyse voor de behoudsrisico's ontbreekt. Daardoor kan de Inspectie niet met zekerheid vaststellen of het museum de behoudsrisico's voor de collectie voldoende beheerst.
- Het museum neemt vergaande maatregelen om het knelpunt in de depotcapaciteit op te lossen.
- Er zijn geen indicaties dat de bewaaromstandigheden voor de collectie op andere punten ontoereikend zijn.
- Het museum voorziet in voldoende mate in duurzame opslag en beheer van born-digital collectie en streeft naar verdere optimalisering.

Toelichting

Het museum is zich bewust van **behoudsrisico's** voor de collectie en neemt maatregelen om risico's te beheersen. Omdat een risicoanalyse voor de collectie ontbreekt, heeft de Inspectie onvoldoende inzicht in welke behoudsrisico's zich voordoen en of de genomen maatregelen voldoende effectief zijn. Tegelijkertijd heeft de Inspectie geen indicaties dat zich- behoudens de depotcapaciteit- knelpunten in de bewaaromstandigheden voordoen. De overlegde gegevens over het binnenklimaat en pestcontrol wijzen dit bijvoorbeeld niet uit. Het museum neemt maatregelen om lichtschade in de tentoonstellingsruimten tegen te gaan.

Het museum nadert de grenzen van de fysieke **depotcapaciteit** en gaat daar soms overheen. Dit laatste betreft vooral de opslag van de maquettes in het OMD. Een groot aantal maquettes staat buiten de daarvoor bedoelde stellingen op verrijdbare pallets op de grond.

Op basis van een extern advies heeft het museum delen van het depot in het museumgebouw heringericht om voor de korte en middellange termijn meer ruimte te scheppen.

Recent heeft het museum het besluit genomen om deel te nemen aan het nieuw te bouwen depot CollectieCentrum Rotterdam. Onder andere de maquettecollectie gaat het museum daar opslaan en het depot gaat voorzien in een koudeopslag voor fotomateriaal.

De oplevering van dit depot is gepland in 2030. Dit moet een oplossing bieden voor de lange termijn.

Hierbij is relevant dat het museum zich voor een grote opgave gesteld ziet door het aanbod van archieven door een groot aantal toonaangevende architecten uit binnen- en buitenland. Om dit in goede banen te leiden heeft het museum een nieuw acquisitiebeleid opgesteld voor het selectief en in netwerkverband verzamelen van archieven. Desondanks verwacht het museum een aanzienlijke toename van het aantal verwervingen.

Sinds 2022 beschikt het museum over een eigen **e-depot** voor de opslag van born-digital collectie. Een externe partij heeft het museum hierbij ondersteund. Het museum streeft ernaar om uit veiligheidsoverwegingen de in het e-depot opgeslagen data in een cloud-omgeving op te slaan. Verder werkt het museum aan certificering van het e-depot en verwacht eind dit jaar hiervoor een aanvraag te kunnen indienen. Bij beide trajecten is de externe partij betrokken.

Om de born-digital collectie duurzaam toegankelijk te houden stelt het museum eisen aan de schenker van dergelijke archieven. Het museum beschikt over licenties voor software voor het gebruik van born-digital archieven en monitort de beschikbaarheid van oude softwareapplicaties bij marktpartijen.

Er is geen automatische controle op corrupte bestanden. De aanpak die het museum voor ogen heeft is om alle bestanden eenmalig via een checksum te controleren op authenticiteit. Op basis van het resultaat van deze inhaalslag kan het museum verdere beheermaatregelen nemen. Ook hierbij ondersteunt de externe partij.

Conservering en restauratie (fysieke staat)

- Het project Architectuur Dichterbij heeft een grote impuls gegeven aan de conservering en restauratie van de ontwerptekeningen en foto's. De resterende conserveringsopgave is onvoldoende inzichtelijk.

Toelichting

Van een selectie van archieven is de fysieke staat van ontwerptekeningen gecontroleerd en zijn deze waar nodig geconserveerd en gerestaureerd. Ook de controle, conservering en restauratie van de volledige fotocollectie is in dit project betrokken. De resterende foto's worden uitgevoerd in de tweejarige verlenging van het project, dat eind 2026 eindigt. Ook dia's en faxen in de archieven zijn daarin betrokken.

Daarnaast pakt het museum projectmatig specifieke onderdelen van de archieven aan, bijvoorbeeld de panelen en glasnegatieven, en worden archiefonderdelen gecontroleerd en geconserveerd die zijn geselecteerd voor Metamorfoze-projecten. Conservering vindt ook plaats bij conserveringsverzoeken bij gebruik van collectie, voor tentoonstellingen en bruiklenen, en bij het inventariseren.

Van de niet voor het project geselecteerde archieven is bekend welke daarvan nog in aanmerking komen voor conservering van ontwerptekeningen. Het museum heeft hiervan een Exceloverzicht aangeleverd. Uit dit overzicht is op te maken dat dit gaat om 161 van de 692 archieven, waarvan ruim 100 archieven de fysieke staat als matig of slecht is gekwalificeerd.

De fysieke staat van enkele archiefonderdelen, zoals de correspondentie, is echter niet inzichtelijk gemaakt.

| | | | | | |

De prioriteit van het museum ligt bij de conserveringsbehoefte van de verwervingen, conserveringsverzoeken door gebruik en bij de thematische projecten.

Verder is er een conserveringsopgave van de maquettecollectie. Relevant hierbij is ook het onderzoek dat in samenwerking met de RCE wordt gedaan naar het toegepaste materiaal BlueFoam.

De bredere aanpak van de maquettecollectie als beschreven in het collectieplan is niet gerealiseerd. Het museum stelt de aanpak hiervan nu in het teken van de verhuizing van de collectie naar het depot CollectieCentrum Rotterdam.

3.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Stel overeenkomstig de aanbeveling in het hoofdstuk Planmatig Beleid een analyse op van de actuele behoudsrisico's voor de collectie op basis van de in het museale veld gehanteerde schadefactoren voor collecties.
- Maak inzichtelijk wat de conserverings- en restauratieopgave is van de archieven en archiefonderdelen die niet zijn betrokken in het (verlengde) project Architectuur Dichterbij of andere lopende projecten. Doe dit op een voor het museum haalbare wijze, bijvoorbeeld op basis van prioriteiten, steekproeven of enkele pilots.

4 Veiligheidszorg

Toereikende veiligheidsmaatregelen moeten voorkomen dat cultuurgoederen verloren gaan of beschadigd raken. Incidenten met schade aan of verlies van cultuurgoederen moeten worden geregistreerd en gemeld aan de Inspectie.

4.1 Conclusies

Beheersing veiligheidsrisico's

- Het beleid voor de veiligheidszorg van de collectie beperkt zich tot het collectiehulpverleningsplan. Dit plan is actueel en toereikend.
- Een actuele risicoanalyse ontbreekt. De Inspectie kan daardoor niet vaststellen of het museum de veiligheidsrisico's voor de collectie voldoende beheerst.

Toelichting

Het museum beschikt over een bedrijfsnoodplan. Zoals in het plan is aangegeven is dit bedoeld om de veiligheid voor alle aanwezigen in het museumgebouw en de primaire bedrijfsprocessen van het museum te borgen bij incident of een calamiteit. Het richt zich derhalve niet op de veiligheidszorg van de collectie.

Het Collectiehulpverleningsplan richt zich op het voorkomen van schade aan de collectie en de beperking daarvan als een incident zich voordoet. Dit plan is actueel (2025) en betreft ook het depot OMD. Het plan bevat alle onderdelen en informatie die benodigd zijn voor de collectiehulpverlening. Het museum streeft naar jaarlijkse trainingen waarbij theorie en praktijk (bijvoorbeeld een incident dat zich heeft voorgedaan) worden gecombineerd. De laatste training onder begeleiding van een externe partij is gehouden in 2025.

Het museum neemt aantoonbaar maatregelen om de veiligheidszorg voor de collectie te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn maatregelen naar aanleiding van waterlekkages of om de collectie te beveiligen tegen diefstal. De Inspectie heeft echter niet kunnen vaststellen of het museum de veiligheidsrisico's voor de collectie voldoende beheerst door het ontbreken van een actuele risicoanalyse voor de collectie. In 2018 is voor het laatst een risicoanalyse uitgevoerd door een externe partij. Die analyse beperkte zich tot het risico op verlies en schade door diefstal en vandalisme.

Tijdens de inspectie zijn twee veiligheidsaspecten opgevallen;

- Het ontbreken van een noodstroomvoorziening. Dit kan een risico zijn voor de beveiliging en voor de klimaatbeheersing.
- Penningen gemaakt van edelmetaal in het depot zijn niet opgeslagen in een kluis of afgesloten kast. Dit kan een risico zijn voor (interne) diefstal.

Registratie en melden van incidenten

- Het museum registreert incidenten met de collectie en meldt incidenten aan de Inspectie.

Toelichting

Het museum voorziet zelf in de registratie en melding van incidenten met de collectie nu dit niet meer mogelijk is via de landelijke incidentenregistratie DICE. In de monitor van de Inspectie is aangegeven dat er drie incidenten met de collectie zijn geweest. Deze zijn alle gemeld.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Stel overeenkomstig de aanbeveling in het Hoofdstuk Planmatig beleid een analyse op van de actuele veiligheidsrisico's voor de collectie op basis van de in het museale veld toegepaste schadefactoren voor collecties. Betrek hierbij ook onderwerpen die de weerbaarheid aangaan tegen een hybride oorlogsdreiging.

5 Registratie en administratie

Alle cultuuroederen zijn geregistreerd in een duurzaam toegankelijk geautomatiseerd registratiesysteem. Het registratiesysteem is aangesloten op de database Collectie Nederland. Van ieder cultuuroed zijn (actuele) basisgegevens geregistreerd.

De fysieke en digitale documentatie over de collectie is duurzaam toegankelijk opgeslagen.

5.1 Conclusies

Registratiegraad

- Alle collectie is geregistreerd.
- De registratie van de documentaire bibliotheek en van de boekerijen is niet gescheiden.
- De achterstand in het verwerken van basaal geregistreerde verworven collectie in het voordepot is toegenomen.
- Er is een achterstand in het verwerken van born-digital cultuuroederen.

Toelichting

In de collectieregistratie in Axiell Collections onderscheidt het museum drie separate modules voor archieven, objecten en boeken. **Archieven** zijn geregistreerd op een voor archieven gebruikelijke wijze wat betreft de structuur, hiërarchie en samenhang. De wijze van ordenen van de architect zelf wordt zo veel mogelijk gerespecteerd. Het museum maakt keuzes in het niveau waarop een archief wordt beschreven.

Overeenkomstig de internationale archiefwetenschap geeft het museum geen prioriteit aan het gedetailleerder beschrijven van archieven. Of een archief daarvoor in aanmerking komt hangt onder andere af van het belang dat aan een archief of delen daarvan wordt toegekend en aan het gebruik van een archief.

In de bibliotheekmodule zijn ongeveer 71.000 **boeken** en tijdschriften geregistreerd. Dit betreft de documentaire collectie boeken en tijdschriften (handbibliotheek) en de boekerijen (antiquarische boeken). Alleen de boekerijen behoren tot de rijkscollectie. Het museum geeft aan bekend te zijn met welke geregistreerde boeken tot de rijkscollectie behoren, alhoewel dit niet (voldoende) blijkt uit de registratie zelf.

In het collectieplan 2021-2024 is een aantal doelen geformuleerd om het beheer en behoud van de bibliotheekcollectie te verbeteren. Hiermee is het museum gestart.

In het jaarplan 2026 kondigt het museum een beleidsplan aan voor de bibliotheek en de vertaling naar een operationeel plan dat in 2027 kan worden uitgevoerd.

De Inspectie heeft in 2015 en 2021 bij het museum een forse werkvoorraad -waarvan een deel achterstanden- gesignaleerd in de verwerking van verworven archieven die zijn opgeslagen in het **voordepot**. Uit in 2022 en 2023 ontvangen voortgangsinformatie van het museum bleek dat de aanpak om hierin verbetering te realiseren effect had. De achterstanden namen af.

Uit de inspectie blijkt echter dat de werkvoorraad -en daarmee de achterstanden- weer zijn toegenomen. Uit verstrekte voortgangsinformatie blijkt dat het voordepot uit 800 planken bestaat, waarvan 678 planken te verwerken archieven bevatten. Daarvan bevatten 222 planken archieven die meer dan vijf jaar geleden zijn verworven. Dit criterium hanteert het museum als achterstand in de verwerking. Hierbij tekent het museum echter aan dat ook andere criteria bepalen met welke prioriteit een archief wordt verwerkt, zoals de afspraken hierover met de schenker en het belang van het archief.

Het museum geeft prioriteit aan de verwerking en het beheer van **born-digital cultuurobjecten** en heeft een digitaal archivaris aangesteld. Van de 5 TB aan data van verworven born-digital cultuurobjecten is volgens het museum 1,3 TB verwerkt. Op grond van de ervaringen doet de digitaal archivaris voorstellen voor de verwerking van de resterende werkvoorraad en eventueel hiervoor benodigde extra personele capaciteit.

Basisregistratie

- De registratie van identificerende gegevens is overwegend toereikend.
- Onderzoek moet nog plaatsvinden naar welke administratieve vermissingen ook feitelijk zijn vermist.
- De registratie van de fysieke staat van de collectie is voor verbetering vatbaar, met name voor de bibliotheekcollectie.
- De registratie van de juridische status (herkomst/eigendom) is op onderdelen voor verbetering vatbaar.

Toelichting

Uit de steekproef van de Inspectie op de collectieregistratie blijkt dat op de toegepaste registratieniveaus meerdere **identificerende gegevens** zijn geregistreerd. Van de geregistreerde objecten zijn niet altijd of geen afbeeldingen beschikbaar, zoals bij penningen.

Ook blijkt dat labels met inventarisnummers soms los liggen van de betreffende objecten. Dit is vooral vastgesteld bij de maquettes, omdat de standplaatsen van deze collectie als enige nog niet zijn voorzien van barcodering.

Alle in de steekproef geselecteerde cultuurobjecten zijn aangetroffen op de geregistreerde **standplaats**.

Grootschalige standplaatscontroles hebben plaatsgevonden bij het barcoderen van de collectie en bij het programma Architectuur Dichterbij en verder vinden controles plaats bij projecten en bij gebruik.

De opgave van 393 **administratieve vermissingen** in de monitor is niet te herleiden uit bij de inspectie verstrekte informatie. Die informatie toont een veel

groter aantal records waarbij de registratie van de standplaats ontbreekt. Een opgave uit de bibliotheekmodule is niet aangeleverd.

Het museum is van plan een projectgroep in te richten voor de aanpak van het opschonen van de registratie, bijvoorbeeld van dubbele records, en het onderzoeken van administratieve vermissingen. Pas dan is er zicht op het feitelijk aantal ongeregistreerde standplaatsen en de feitelijke vermissingen.

Volgens opgave in de monitor is van 25% van de collectie de **fysieke staat** geregistreerd. Uit de inspectie komt naar voren dat dit sterk verschilt per module. In de archiefmodule is van bijna 24% van de archieven de fysieke staat geregistreerd op het toegepaste registratieniveau. Het programma Architectuur Dichterbij heeft daar een belangrijke impuls aan gegeven en ook projecten dragen bij aan verbetering.

Van de objectmodule is van bijna 88% de fysieke staat geregistreerd en na opschoning van de registratie zelfs mogelijk bijna 100% volgens het museum. Van de boekenmodule kon het museum geen opgave doen tijdens de inspectie.

Uit de steekproef van de inspectie blijkt dat de fysieke staat niet is geregistreerd van de geselecteerde foto's, penningen en boeken. De fysieke staat van de foto's is gemonitord gedurende het AD project en wordt volgens het museum aan het einde van het project voor het gehele project geregistreerd.

In de monitor heeft het museum aangegeven dat van de volledige collectie de juridische status is geregistreerd.

Uit de steekproef komt echter naar voren dat bij 15 van de 41 geselecteerde cultuurgoederen de **juridische status** niet is vast te stellen omdat geen verwervingsgegevens zijn geregistreerd.

Het museum verklaart dit door aan te geven dat voor alle objecten (maquettes, boeken en andere onderdelen van de collectie) geldt dat ze bijna altijd onderdeel van een grotere verwerving zijn. De gegevens zijn dus aanwezig op het hogere niveau, maar het is op dit moment tijdrovend om ze op stuksniveau te herleiden in de registratie.

Van geen van de geselecteerde cultuurgoederen is het eigendom specifiek geregistreerd.

Aansluiting op database Collectie Nederland

- De aansluiting is gerealiseerd maar de hoeveelheid gekoppelde data is nog beperkt. Het museum kan meer data beschikbaar stellen.

Toelichting

De aansluiting op de database Collectie Nederland is gerealiseerd en de RCE harvest de metadata en enkele velden uit de collectieregistratie.

Volgens opgave in de monitor is dit 1% van de beschikbare registratiedata. Op de website van de RCE zijn 14.337 resultaten zichtbaar.

Het museum heeft toegelicht dat de technische voorzieningen er zijn om veel meer data beschikbaar te stellen en dat de RCE hierin een vervolgstap moet zetten. Jaarlijks hebben het museum en de RCE contact.

Duurzame toegankelijkheid administratie

- Er is geen indicatie dat er risico's zijn voor de duurzame toegankelijkheid van de collectieregistratie en collectiedocumentatie.

Toelichting

Het museum voert sinds 2021 de collectieregistratie uit in Axiell Collections. Daarmee behoort het museum tot de kopgroep van musea die de conversie naar dit systeem heeft gerealiseerd.

Digitale collectiedocumentatie is opgeslagen in een Cloud-omgeving of op een centrale server. Digitale (gescande) juridische documenten zijn gekoppeld aan de aanwinstrecords in de module Inschrijvingen in Axiell Collections. De aanwinstrecords zijn gekoppeld aan archieven, objecten en/of publicaties.

Van de collectieregistratie en de opslag van digitale documentatie worden periodiek back-ups gemaakt. Het museum heeft een applicatiebeheerder in dienst.

Fysieke collectiedocumentatie is opgeslagen in kasten in een geklimatiseerd depot.

5.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Inventariseer de opgaven en achterstanden in het registreren van de collectie en betrek hierbij de conclusies in dit rapport met betrekking tot de registratiegraad (de registratie en beschrijving van verwervingen en born digital collectie op het gekozen niveau) en de basisregistratie.
- Betrek de inventarisatie in het op te stellen collectieplan en neem maatregelen ter verbetering van de collectieregistratie, eventueel in een bredere planmatige aanpak, zoals voorgenomen voor de bibliotheekcollectie.

6 Administratieve organisatie

In de administratieve organisatie is beschreven hoe het beheer wordt uitgevoerd met inachtneming van de wettelijke normen. De hierin vastgelegde procedures voor het beheer worden overeenkomstig toegepast.

6.1 Conclusies

Procedures voor het beheer

- Het museum beschikt over actuele procedures voor het collectiebeheer.

Toelichting

Het museum heeft de inspectie een groot aantal procedures voor het beheer en behoud van de collectie ter inzage aangeboden. De procedures zijn actueel en ingericht op basis van de in het museale veld gehanteerde standaard Spectrum. Het museum streeft naar een cyclische evaluatie en actualisering van de procedures. Het hoofd Collecties stuurt dit aan.

De procedures zijn op een centrale plaats opgeslagen en beschikbaar voor de medewerkers.

6.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies ziet de Inspectie geen tekortkomingen en doet geen aanbevelingen op dit onderdeel.

Bijlage: Bronnenoverzicht

Gesprekspartners

Functie
Algemeen en Zakelijk directeur-bestuurder
Hoofd Collectie
Teamleider collectiebeheer
Archivaris
Digitaal archivaris
Conservator
Digitaliseerder
Collectiebeheerders
Adviseur Collectie IT
Rechtenadviseur

Geraadpleegde documenten

Document
Activiteitenplan 2025-2028
Collectieplan 2021-2024
Jaarverslag 2024
Jaarplan 2026
Visitatierapport 2024
Collectiehulpverleningsplan 2025-2026
Risicoanalyse Transquest (2018)
Collectiebehoudsplan (2025)
Documentatie project Architectuur Dichterbij en deelprojecten
Handleidingen werkprocessen
Klimaatmetingen, logboek IPM, registratieoverzichten
Monitor 2023-2024 Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Foto: Maquette van een gebouw in het Open Maquette Depot van het Nieuwe Instituut

